UNIVERSITEIT GENT

piaac

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

Vlaanderen is onderwijs & vorming

Vlaanderen is werk

Vaardigheden voor de uitdagingen van morgen

Vlaamse resultaten van PIAAC 2023

Overzicht

- Wat is PIAAC?
- Resultaten PIAAC 2023
  - Vlaamse resultaten in een internationaal perspectief
  - Socio-demografische kenmerken onder de loep
  - Werk en sociale uitkomsten
  - Trends – PIAAC 2012 vs. PIAAC 2023

Wat is PIAAC?

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

- Doel = nagaan in welke mate de volwassen bevolking beschikt over

  (bouwstenen van) geletterdheid-,

  (bouwstenen van) gecijferdheid- en

  adaptieve probleemoplossingsvaardigheden

  om volwaardig deel te nemen aan de samenleving

- Doelgroep = volwassen bevolking van 16-65-jarigen uit 31 landen
  Vlaamse steekproef 3909 volwassenen (RR: 35%) = representatief voor de Vlaamse 16-65-jarigen uit het Vlaams Gewest

- Timing = PIAAC 2023 is de tweede PIAAC cyclus
  (cyclus 1= 2012, opvolger van IALS)

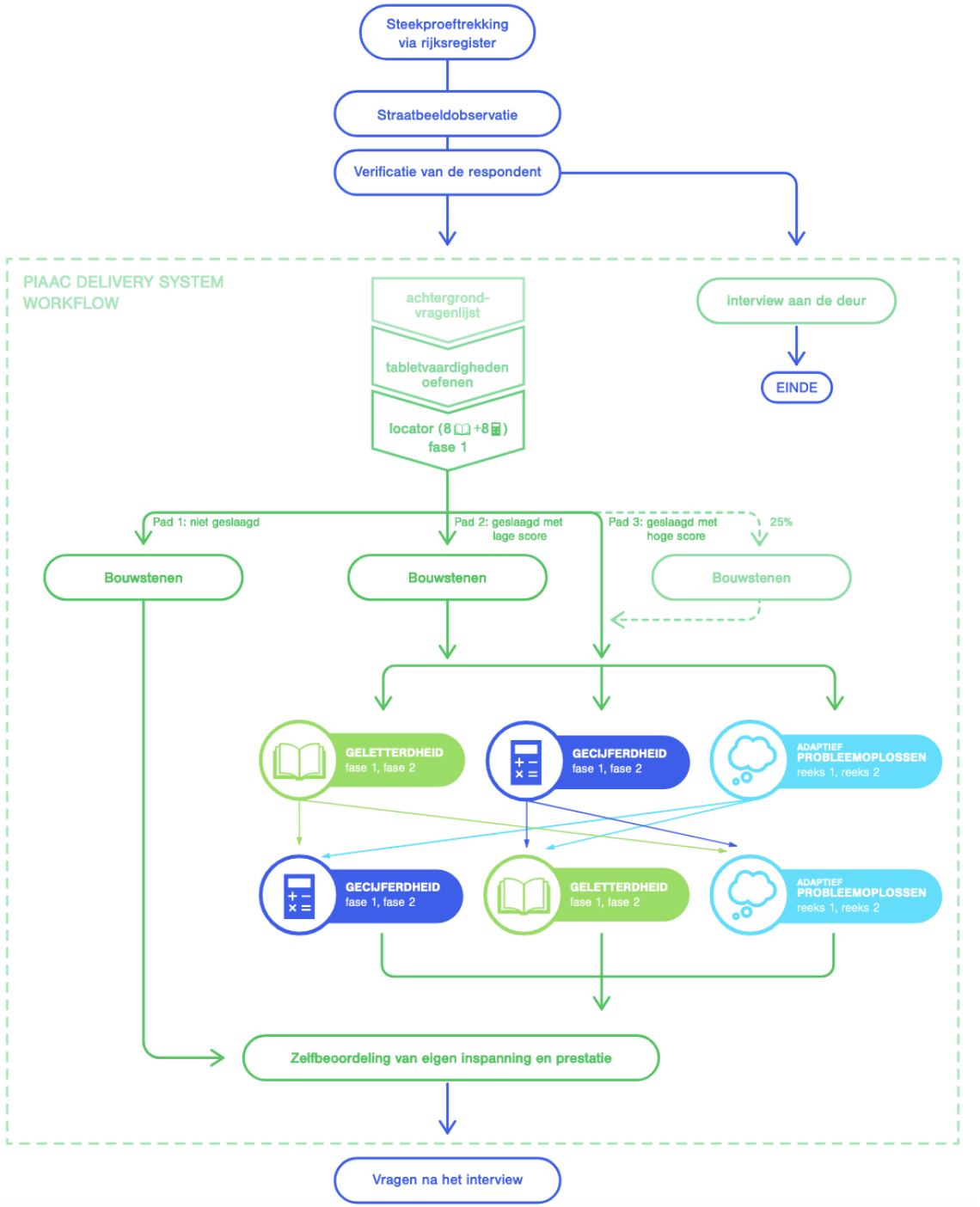

PIAAC = interview afgenomen door interviewer bij de respondent (tablet only, duurtijd 2 uur)

- Volledig interview (n= 3694)
  - Achtergrondvragenlijst (afgenomen door interviewer)
  - Cognitieve test via adaptief design (zelfstandig uitgevoerd door respondent)
- Interview aan de deur (n= 215)

Achtergrondvragenlijst

- Sociaal-economische en demografische achtergrond
- Onderwijs en opleiding
- Huidige status en werkgeschiedenis
- Huidige job
- Laatste job
- Vaardigheden bij werkenden
- Vaardigheden in het dagelijks leven
- De werkomgeving
- Sociale deelname
- Persoonlijke achtergrond
- Sociaal-emotionele vaardigheden

Cognitieve test

Geletterdheid: Het vermogen om toegang te krijgen tot, te begrijpen, te evalueren en te reflecteren op geschreven teksten om doelen te bereiken, kennis en potentieel te ontwikkelen en deel te nemen aan de samenleving.

Gecijferdheid: Het vermogen om toegang te krijgen tot, gebruik te maken van en kritisch te redeneren met wiskundige inhoud, informatie en ideeën, die op verschillende manieren worden weergegeven, om te voldoen aan en om te gaan met de wiskundige eisen van verschillende situaties in het volwassen leven.

Adaptief Probleemoplossen: Het vermogen om doelen te bereiken in een dynamische situatie waarin een oplossing niet direct beschikbaar is. Het vereist het gebruik van cognitieve en metacognitieve processen om het probleem te definiëren, informatie te zoeken, en een oplossing toe te passen in verschillende informatieomgevingen en contexten.

Bouwstenen of componenten van lees- en rekenvaardigheid:

basisleesvaardigheden, zoals woordherkenning en het begrijpen van zinnen; basisrekenvaardigheden zoals getal begrip, bv. aangeven hoeveel objecten er worden getoond of welk getal het grootste is

Interview aan de deur

- Korte achtergrondvragenlijst (6 vragen) voor volwassenen die onvoldoende Nederlands beheersen om te participeren aan PIAAC
  - Vragenlijst beschikbaar in 10 talen
    (Arabisch, Duits, Engels, Farsi Frans, Italiaans, Pools, Slowaaks, Spaans, Turks)

Resultaten

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

Samenvatting resultaten PIAAC 2023

1. Vlaanderen situeert zich internationaal in de subtop voor geletterdheid, gecijferdheid en adaptief probleemoplossen.

2. Aandeel toppresteerders stijgt significant in Vlaanderen, maar het aandeel laagpresteerders niet (t.o.v. 2012)

3. De kloof in Vlaanderen tussen toppresteerders en laagpresteerders vergroot significant (t.o.v. 2012)
   - kort- t.o.v. langgeschoolden
   - autochtone Vlamingen t.o.v. Vlaamse volwassenen met een migratieachtergrond

4. De geletterdheidsprestaties van geboortecohorte 1989-1996 zijn significant gestegen in 2023 t.o.v 2012 (16-23 vs. 27-34-jarigen).

Vlaamse resultaten in een internationaal perspectief

Land/regio	Gem.	St. fout
Finland	296	1.2
Japan	289	0.9
Zweden	284	1.0
Noorwegen	281	1.0
Nederland	279	0.9
Estland	276	0.6
Vlaanderen (België)	275	1.0
Denemarken	273	0.8
Engeland (VK)	272	1.0
Canada	271	0.9
Duitsland	266	0.8
Zwitserland	266	0.7
Ierland	263	1.0
Nieuw-Zeeland	260	2.0
OESO gemiddelde	260	0.2
Tsjechië	260	1.0
Verenigde Staten	258	1.4
Frankrijk	255	0.6
Singapore	255	0.7
Kroatië	254	1.8
Oostenrijk	254	0.9
Slovakije	254	1.2
Korea	249	0.8
Hongarije	248	1.0
Letland	248	0.9
Spanje	247	0.9
Italië	245	1.5
Israël	244	1.1
Litouwen	238	1.0
Polen*	236	1.1
Portugal	235	1.7
Chili	218	2.2

piaac
Programme for the International Assessment of Adult Competencies

- Vlaanderen tussen de 6e en 8e plaats voor de **gemiddelde prestatie voor geletterdheid**
- 5 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 2 landen presteren niet significant verschillend
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper: Finland

Significant hoger dan Vlaanderen	
Niet significant verschillend dan Vlaanderen	
Significant lager dan Vlaanderen	

Land/regio	Gem.	St. fout
Finland	294	1.2
Japan	291	0.8
Noorwegen	285	0.9
Zweden	285	1.0
Nederland	284	1.1
Estland	281	0.6
Denemarken	279	0.8
Vlaanderen	279	0.9
Zwitserland	276	0.7
Singapore	274	0.8
Duitsland	273	0.7
Canada	271	0.9
Engeland (VK)	268	1.1
Oostenrijk	267	0.9
Tsjechië	267	1.1
Letland	263	0.9
OESO gemiddelde	**263**	**0.2**
Slovakije	261	1.2
Ierland	260	1.2
Frankrijk	257	0.7
Nieuw-Zeeland	256	2.1
Hongarije	254	1.1
Kroatië	254	1.6
Korea	253	1.0
Spanje	250	0.9
Verenigde Staten	249	1.6
Israël	246	1.2
Litouwen	246	1.2
Italië	244	1.7
Polen*	239	1.1
Portugal	238	1.9
Chili	214	2.3

piaac
Programme for the International Assessment of Adult Competencies

- Vlaanderen tussen de 6e en 8e plaats voor de **gemiddelde prestatie voor gecijferdheid**
- 5 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 2 landen presteren niet significant verschillend
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper: Finland

Land/regio	Gem.	St. fout
Finland	276	1.0
Japan	276	0.7
Zweden	273	0.9
Noorwegen	271	0.8
Nederland	265	0.9
Denemarken	264	0.7
Estland	263	0.6
Vlaanderen (België)	262	0.8
Duitsland	261	0.6
Canada	259	0.7
Engeland (VK)	259	0.9
Zwitserland	257	0.7
Oostenrijk	253	0.7
Singapore	252	0.8
OESO gemiddelde	251	0.2
Tsjechië	250	0.9
Ierland	249	0.9
Nieuw-Zeeland	249	2.1
Frankrijk	248	0.5
Slovakije	247	1.1
Verenigde Staten	247	1.4
Letland	244	0.8
Hongarije	241	0.9
Spanje	241	0.8
Korea	238	0.7
Israël	236	1.0
Kroatië	235	1.5
Portugal	233	1.5
Italië	231	1.3
Litouwen	230	1.0
Polen*	226	1.0
Chili	218	1.9

piaac
Programme for the International Assessment of Adult Competencies

- Vlaanderen tussen de 7e en 9e plaats voor de **gemiddelde prestatie voor adaptief probleemoplossen**
- 6 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 2 landen presteren niet significant verschillend
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper: Finland

Vaardigheidsniveaus

Vaardigheidsniveau	Geletterdheid Gecijferdheid	Adaptief probleemoplossen	
5	376-500		Toppresteerders
4	326-375	326 en hoger	
3	276-325	276-325	
2	226-275	226-275	
1	176-225	176-225	Laagpresteerders
Onder niveau 1	0-175	0-175	

Vaardigheidsniveau	Geletterdheid		Gecijferdheid		Adaptief probleemoplossen	
	VLAA zonder interviews aan de deur	VLAA met interviews aan de deur	VLAA zonder interviews aan de deur	VLAA met interviews aan de deur	VLAA zonder interviews aan de deur	VLAA met interviews aan de deur
Toppresteerders	19%	18%	22%	22%	8%	8%
Laagpresteerders	16%	18%	16%	17%	19%	21%

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

Vaardigheidsniveaus

Niveau	Geletterdheid		Gecijferdheid		Adaptief probleemoplossen	
	OESO	VLAA	OESO	VLAA	OESO	VLAA
Toppresteerders	12%	18%	14%	22%	5%	8%
Laagpresteerders	26%	18%	25%	17%	30%	21%

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

Socio-demografische kenmerken onder de loep

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

- **Absolute verschillen:** het absolute verschil is het geobserveerde verschil tussen groepen zonder rekening te houden met potentiële andere beïnvloedende factoren

- **Gecontroleerde verschillen:** 'Gecontroleerd' betekent dat andere factoren die het prestatieverschil beïnvloeden mee in rekening worden gebracht zoals leeftijd, opleidingsniveau, gender, migratieachtergrond, taal die thuis wordt gesproken, en het opleidingsniveau van de ouders

Gender

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

Gender - Geletterdheid

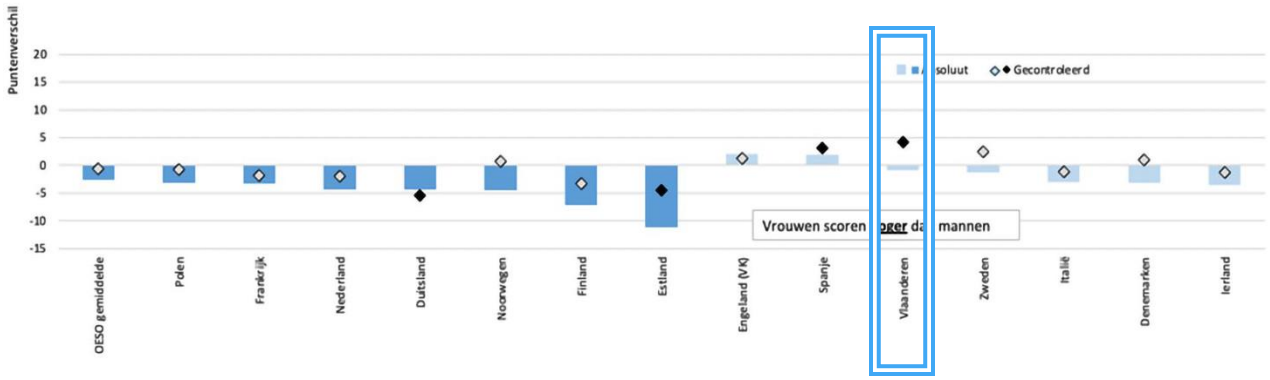

- Er is geen significant verschil tussen mannen en vrouwen voor geletterdheidsprestaties (absoluut verschil)
- Internationaal doen de vrouwen het doorgaans beter voor geletterdheid

Gender – Gecijferdheid en adaptief probleemoplossen

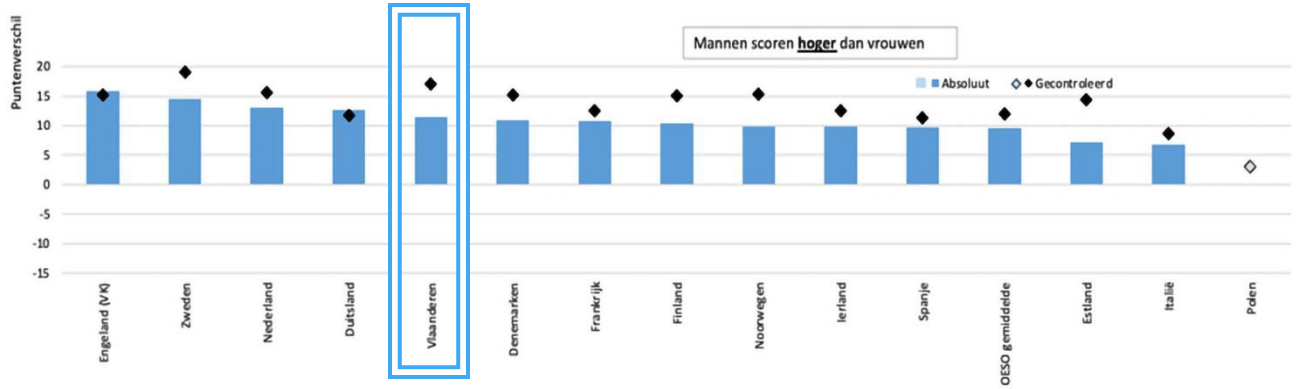

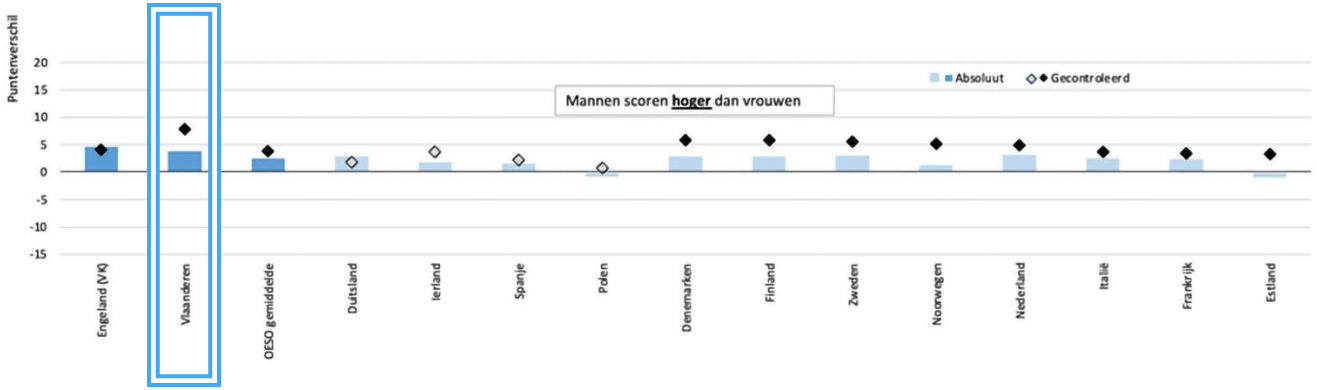

- Vlaamse mannen doen het significant (absoluut en gecontroleerd) beter voor gecijferdheid en adaptief probleemoplossen
- Internationaal volgt zelfde patroon

Leeftijd

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

Geletterdheid

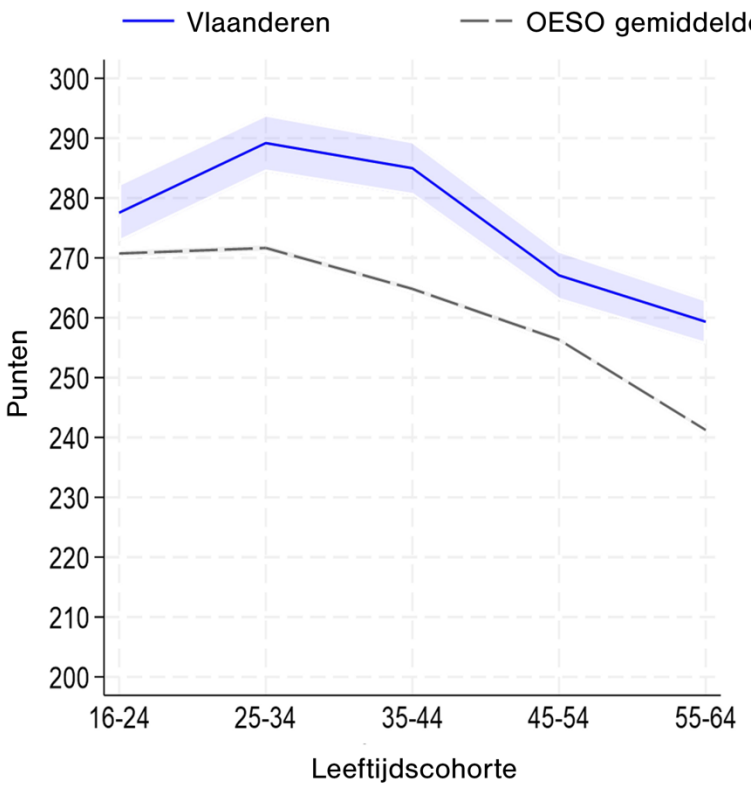

Gecijferdheid

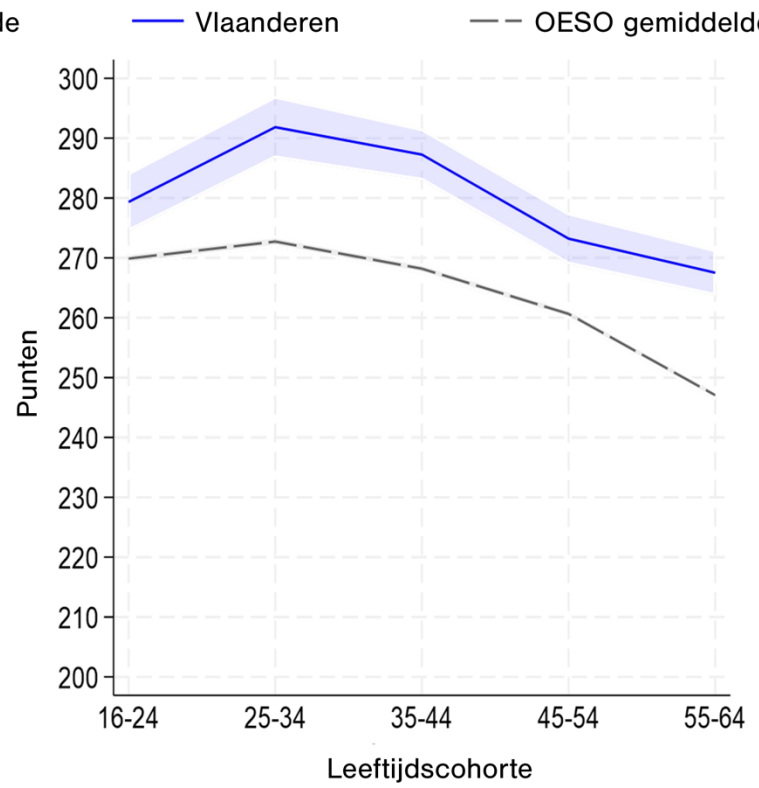

Adaptief probleemoplossen

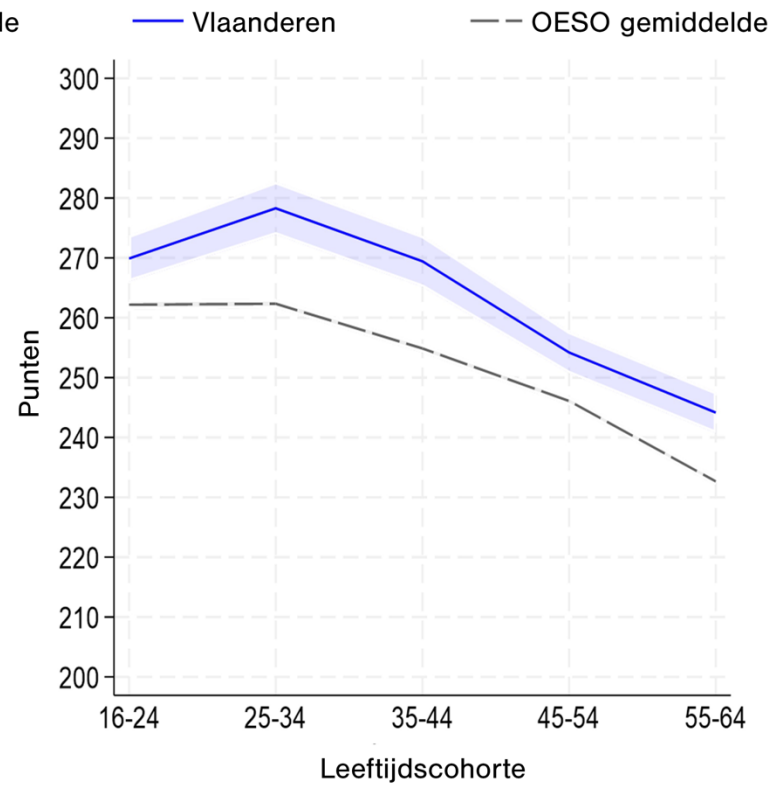

- In Vlaanderen presteren 25-34-jarigen best voor geletterdheid en gecijferdheid, gevolgd door 35-44-jarigen
- In Vlaanderen presteren 25-34-jarigen best voor adaptief probleemoplossen, gevolgd door 16-25-jarigen

Opleidingsniveau

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

- Kortgeschoold: geen diploma secundair onderwijs
- Middengeschoold: diploma secundair onderwijs
- Langgeschoold: diploma hoger onderwijs

Opleidingsniveau

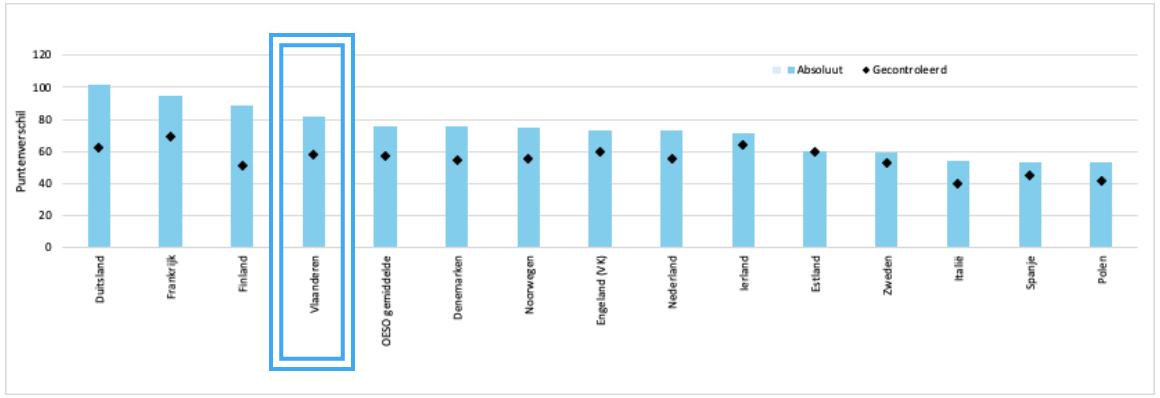

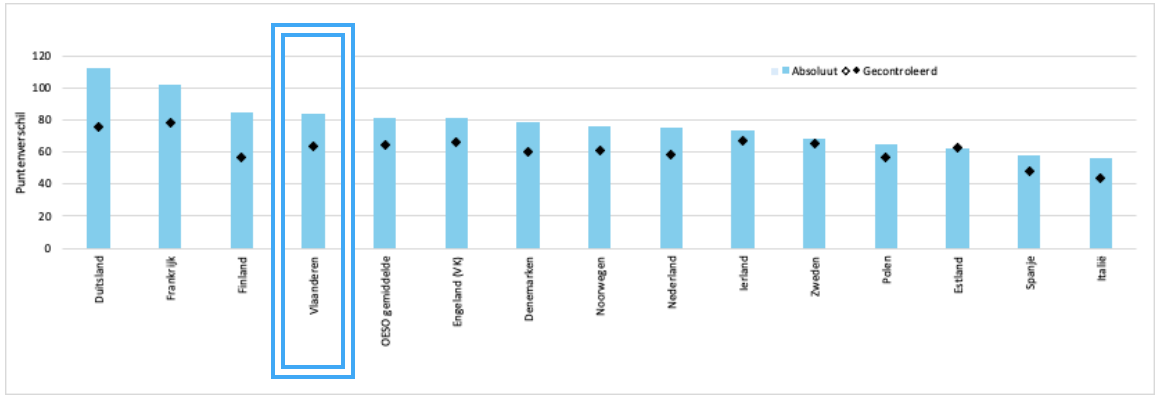

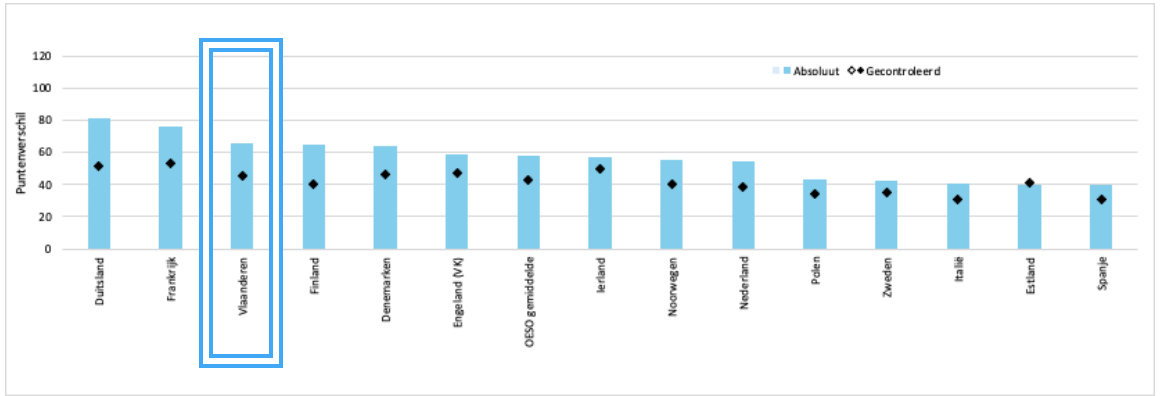

- In Vlaanderen doen langgeschoolden het significant beter dan kortgeschoolden (absoluut en gecontroleerd verschil) voor alle drie de domeinen

Niveau	Geletterdheid					
	OESO			VLAA		
	kort	midden	lang	kort	midden	lang
Laagpresteerders	62%	30%	13%	55%	23%	8%

Niveau	Gecijferdheid					
	OESO			VLAA		
	kort	midden	lang	kort	midden	lang
Laagpresteerders	60%	28%	12%	51%	22%	7%

Niveau	Adaptief probleemoplossen					
	OESO			VLAA		
	kort	midden	lang	kort	midden	lang
Laagpresteerders	62%	34%	17%	57%	28%	10%

Migratieachtergrond

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

- 1e generatie: niet in België geboren, ouders niet in België geboren
- 2e generatie: in België geboren, ouders niet in België geboren
- Autochtoon: in België geboren, ouders in België geboren

Migratieachtergrond – 1e generatie

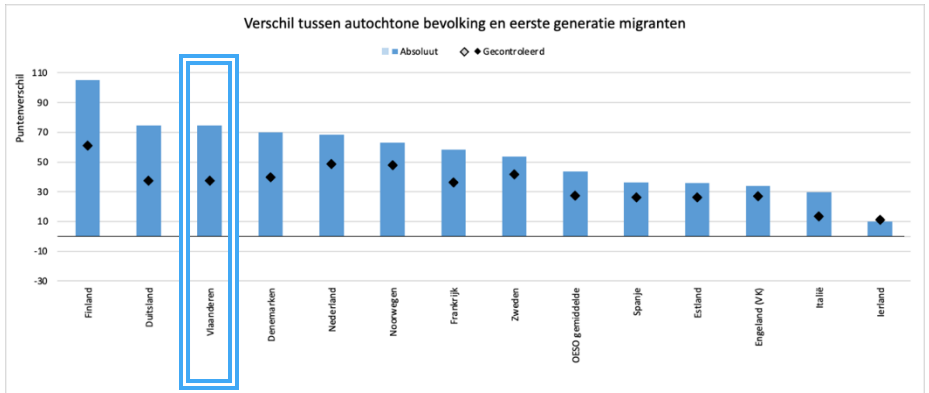

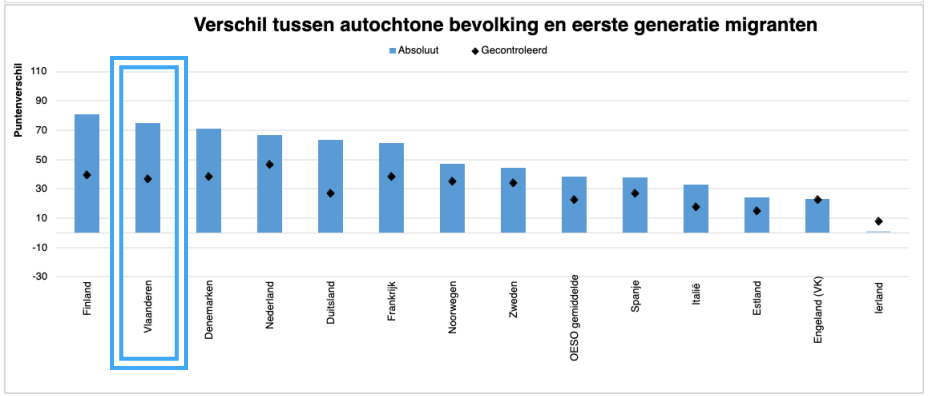

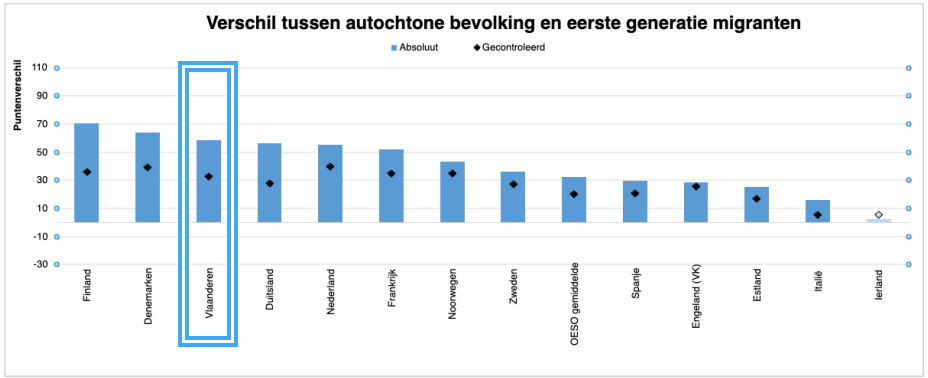

- In Vlaanderen is het verschil tussen 1e generatie migranten en autochtonen significant en groot voor geletterdheid (75 ptn absoluut, 38 gecontroleerd),
  gecijferdheid (75 ptn absoluut, 37 gecontroleerd), en
  adaptief probleemoplossen (58 ptn absoluut en 33 gecontroleerd)

Migratieachtergrond – 2e generatie

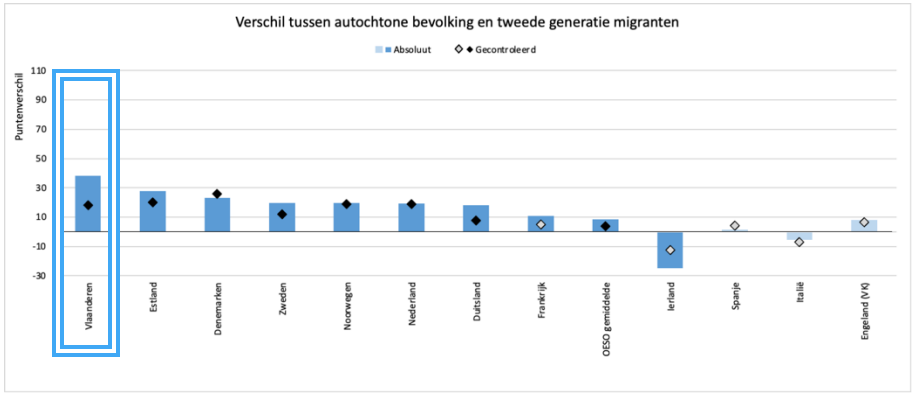

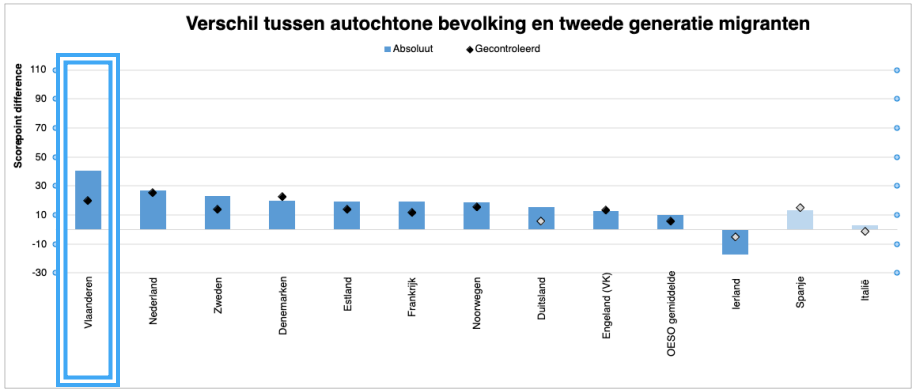

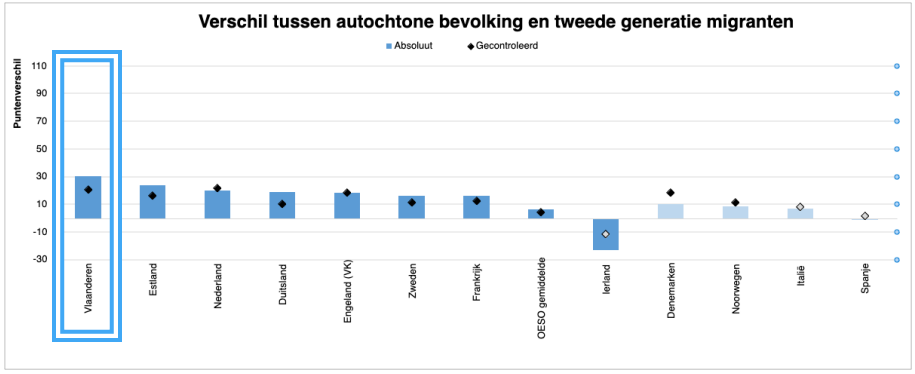

- In Vlaanderen is het verschil tussen 2e generatie migranten en autochtonen significant voor geletterdheid (38 ptn absoluut, 18 gecontroleerd), gecijferdheid (41 ptn absoluut, 20 gecontroleerd) en adaptief probleemoplossen (31 ptn absoluut, 21 gecontroleerd)
- Nergens is het absolute verschil groter tussen beide groepen binnen de deelnemende PIAAC-landen

Migratieachtergrond

Niveau	Geletterdheid					
	OESO			VLAA		
	1e gen	2e gen	autoch	1e gen	2e gen	autoch
Toppresteerders	8%	10%	13%	6%	4%	21%
Laagpresteerders	42%	23%	22%	47%	33%	12%

Niveau	Gecijferdheid					
	OESO			VLAA		
	1e gen	2e gen	autoch	1e gen	2e gen	autoch
Toppresteerders	10%	11%	15%	6%	6%	26%
Laagpresteerders	37%	25%	21%	45%	31%	10%

Niveau	Adaptief probleemoplossen					
	OESO			VLAA		
	1e gen	2e gen	autoch	1e gen	2e gen	autoch
Toppresteerders	3%	4%	6%	2%	3%	9%
Laagpresteerders	43%	29%	25%	48%	35%	15%

Moedertaal

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

Moedertaal

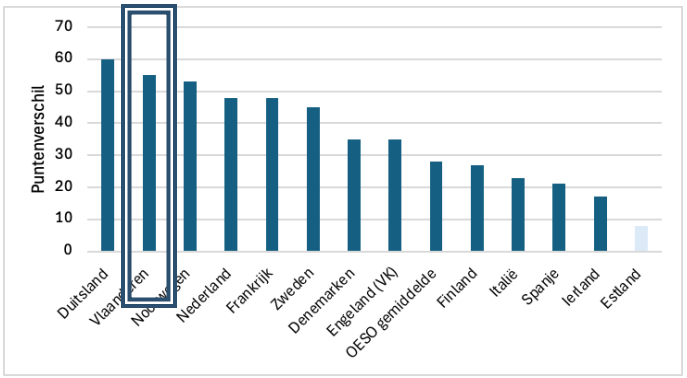

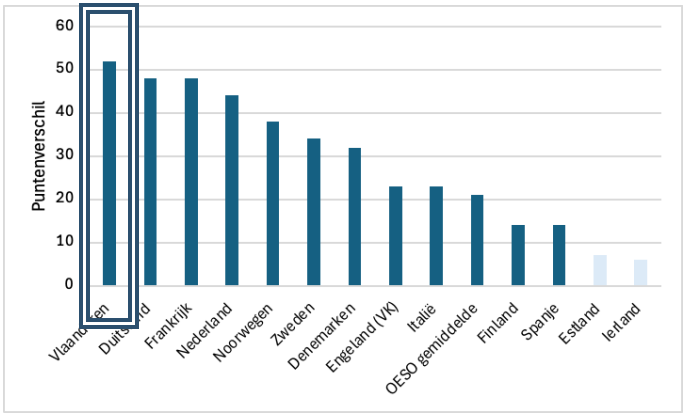

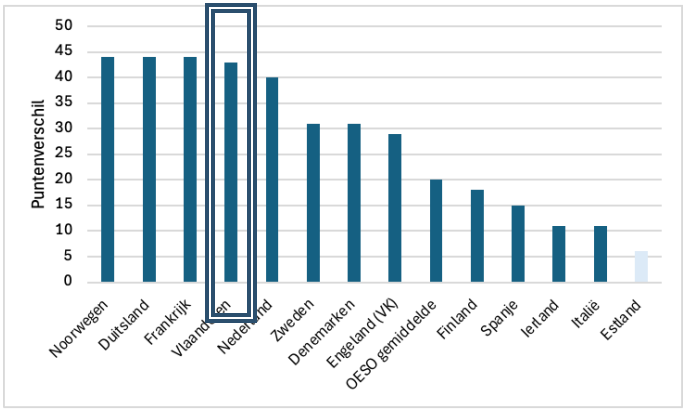

- In Vlaanderen bestaat er een significant absoluut verschil tussen volwassenen met moedertaal Nederlands en moedertaal niet Nederlands, zowel voor geletterdheid (54 ptn), gecijferdheid (52 ptn) en adaptief probleemoplossen (43 ptn)

Werk en sociale uitkomsten

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

Exclusief data interviews aan de deur

Werkzaamheidsgraad Gecijferdheid

	Werkenden (voltijds)		Werkenden (deeltijds)		Werkzoekenden		Niet-beroepsactieven	
	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout
Finland	306	1.2	287	4.1	280	6.3	258	3.0
Nederland	297	1.8	277	2.7	276	12.9	249	4.3
Noorwegen	296	1.2	269	3.6	251	10.7	248	3.4
Zweden	294	1.3	274	5.0	254	8.5	258	5.2
Vlaanderen	293	1.2	271	3.5	267	13.5	248	2.9
Denemarken	293	1.1	270	4.3	293	6.9	255	3.4
Estland	286	0.7	279	2.7	259	3.8	242	2.7
Duitsland	286	1.2	271	2.5	244	7.1	237	3.2
Engeland (VK)	281	1.6	259	3.0	241	7.0	230	3.6
OESO gemiddelde	272	0.3	259	0.7	247	1.4	234	0.6
Ierland	269	1.6	247	2.8	252	7.4	221	3.6
Frankrijk	268	1.0	248	3.2	252	4.1	215	2.2
Spanje	258	1.0	244	3.6	231	4.0	230	2.3
Italië	254	2.3	246	3.6	223	5.1	220	2.3
Polen*	244	1.3	259	6.3	225	8.2	215	2.4

- In Vlaanderen is de gemiddelde prestatie voor gecijferdheid het hoogst bij werkenden en neemt af bij niet-werkenden en niet-beroepsactieven
- Internationaal zie je een gelijkaardige trend

Werkzaamheidsgraad Gecijferdheid

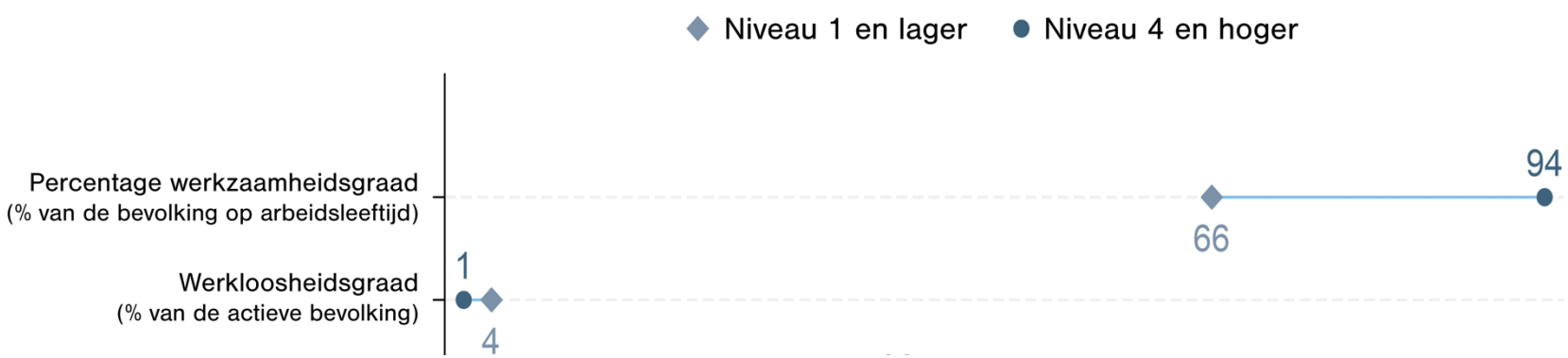

- In Vlaanderen is 66% van de laaggecijferden en 94 % van de hooggecijferden tewerkgesteld
- In Vlaanderen is 1% van de hooggecijferden en 4% van de laaggecijferden werkloos

Lonen **Gecijferdheid**

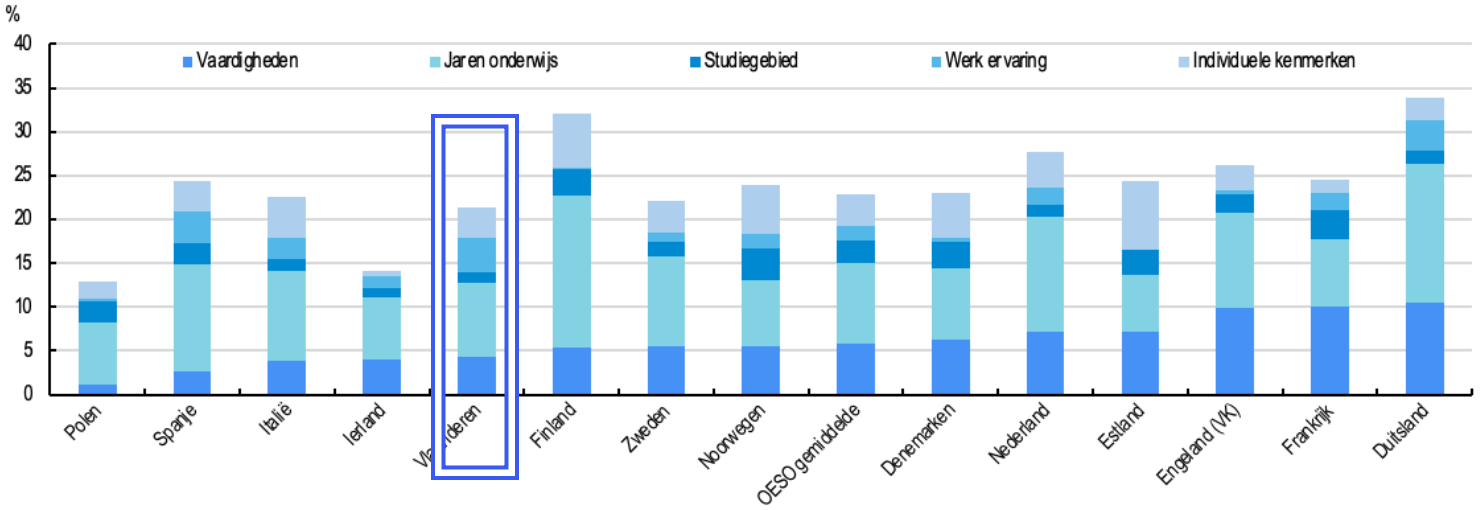

- Aantal jaren onderwijs is in Vlaanderen de belangrijkste factor bij het verklaren van loonverschillen.

Mismatch Gecijferdheid

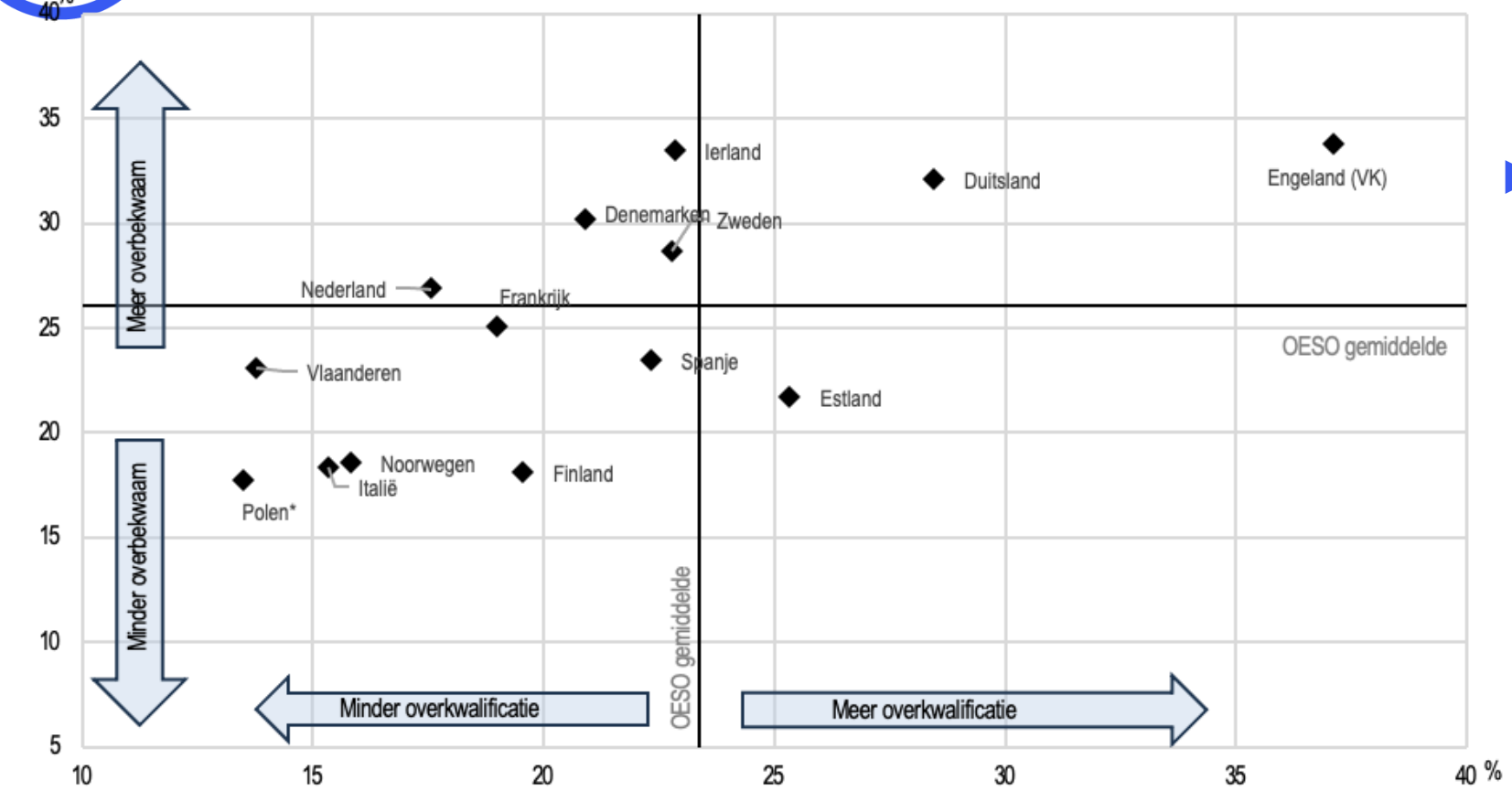

- In Vlaanderen is er, in vergelijking met het OESO-gemiddelde, minder overkwalificatie en minder overbekwaamheid

2023	kortgeschoold	middengeschoold	langgeschoold
Vlaanderen	17%	35%	48%
OESO	19%	43%	38%

Sociale uitkomsten

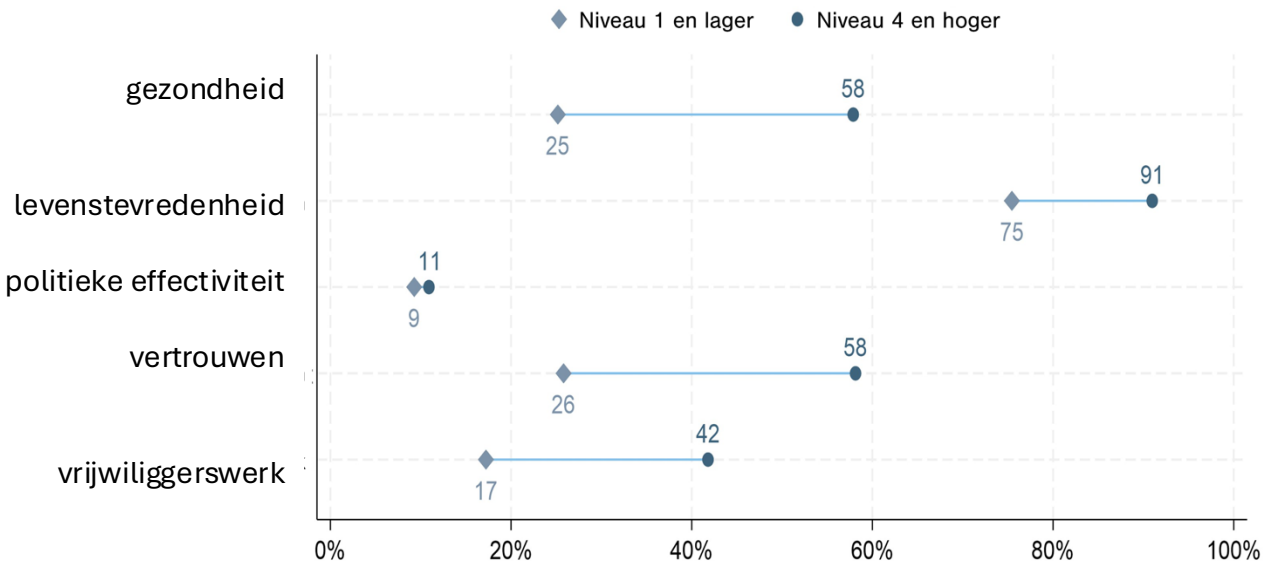

- Hooggecijferden rapporteren/hebben vaker
  - een zeer goede of uitstekende **gezondheid,**
  - een hoge of zeer hoge **levenstevredenheid,**
  - een hogere mate van **vertrouwen in anderen** en
  - te **participeren aan vrijwilligerswerk**

  dan laaggecijferden

- 9% van de laaggecijferden hebben **vertrouwen in de politieke effectiviteit** vs. 11% van de hooggecijferde volwassen Vlamingen

Trends: PIAAC cyclus 1 & 2

Referentielanden: Finland, Zweden, Noorwegen, Nederland, Denemarken, Estland, Duitsland, Engeland, Ierland, Spanje, Italië, Polen en Frankrijk

Exclusief data interviews aan de deur

Geletterdheid

	IALS (1996)		PIAAC Cyclus 1 (2012)		PIAAC Cyclus 2 (2023)	
	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout
Finland	287	0.9	288	0.7	303	0.9
Zweden	306	1.0	279	0.7	284	1.0
Noorwegen	294	1.1	278	0.6	283	1.0
Nederland	286	0.9	284	0.7	282	0.9
Denemarken	289	0.8	271	0.6	280	0.8
Vlaanderen	277	3.5	275	1.1	278	1.0
Estland	-	-	276	0.7	277	0.6
Engeland (VK)	-	-	273	1.1	272	1.1
Duitsland	282	1.0	270	0.9	270	0.8
Ierland	264	3.2	267	0.9	263	1.0
OESO gemiddelde	268	0.4	266	0.2	262	0.2
Frankrijk	-	-	262	0.6	255	0.6
Spanje	-	-	252	0.7	249	0.9
Italië	243	1.9	250	1.1	246	1.6
Polen*	232	1.1	267	0.6	236	1.1

- Status quo voor gemiddelde prestatie voor geletterdheid in Vlaanderen tussen IALS, PIAAC 2012 en PIAAC 2023

Verbetering
Finland
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

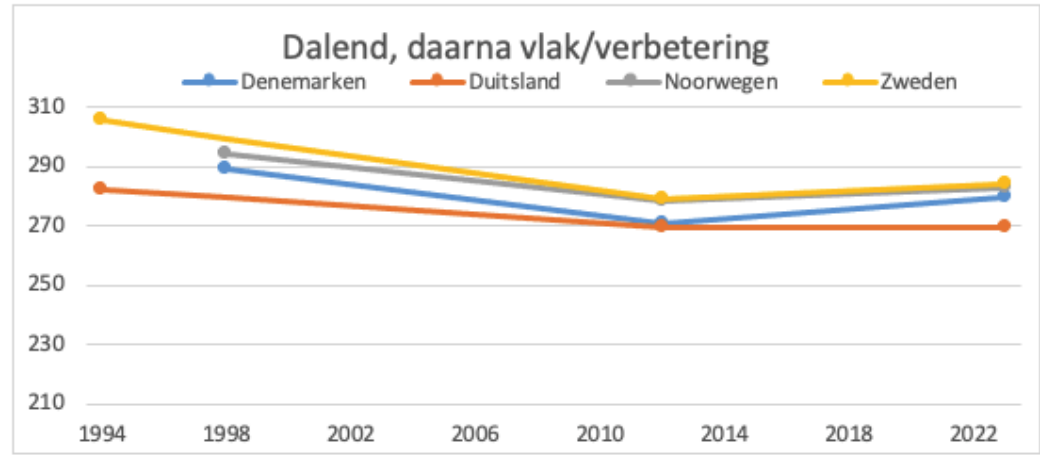
Dalend, daarna vlak/verbetering
Denemarken
Duitsland
Noorwegen
Zweden
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

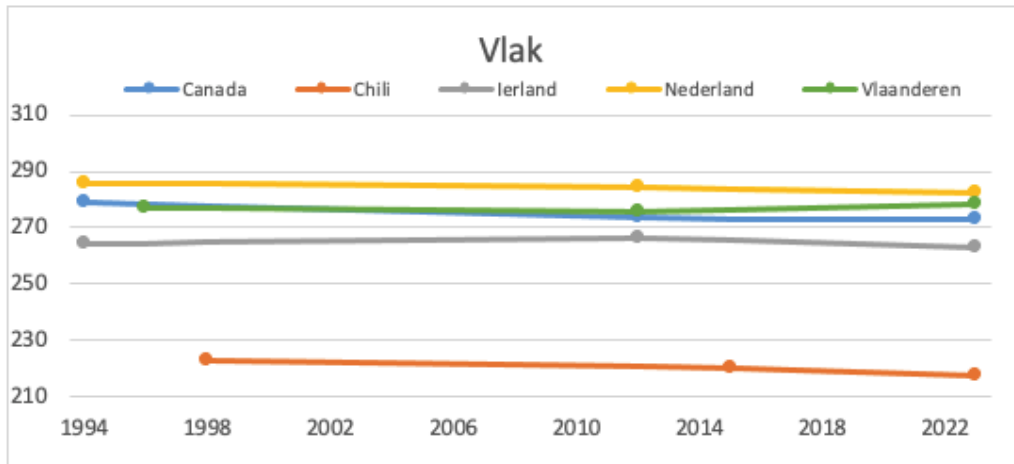
Vlak
Canada
Chili
Ierland
Nederland
Vlaanderen
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

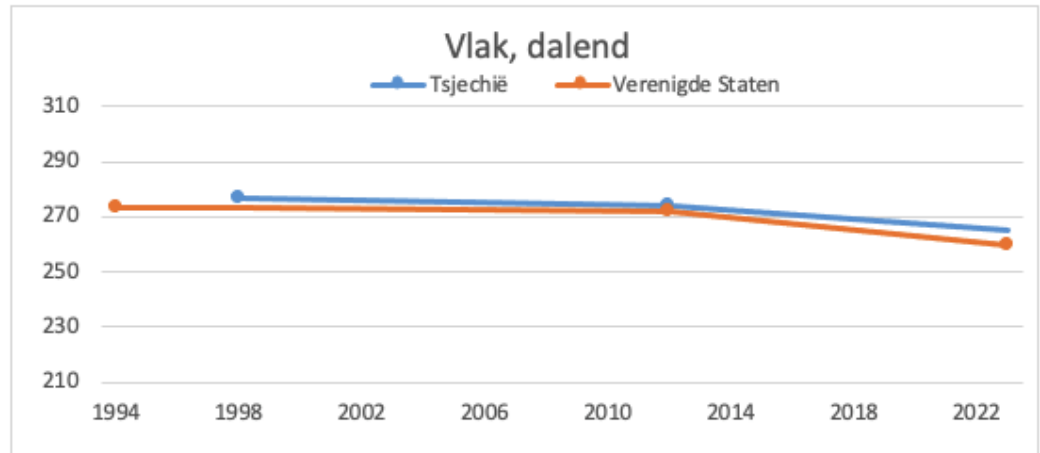
Vlak, dalend
Tsjechië
Verenigde Staten
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

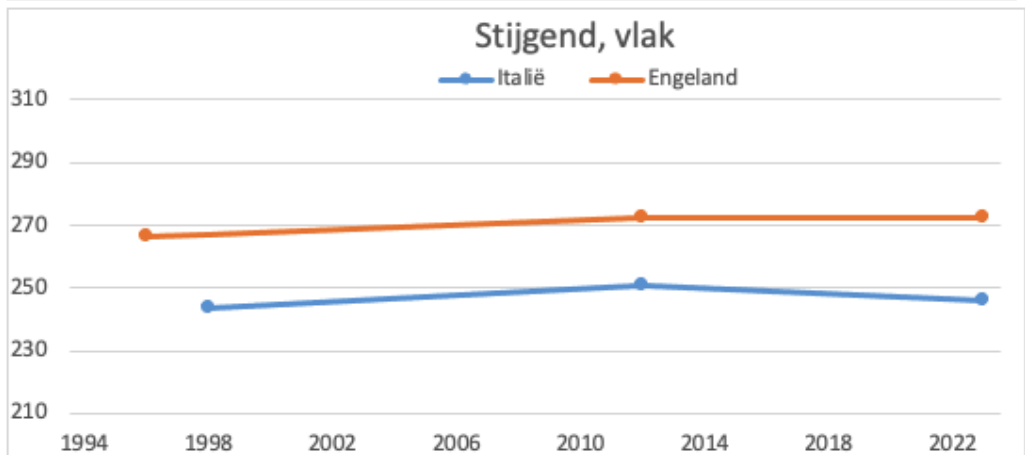
Stijgend, vlak
Italië
Engeland
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

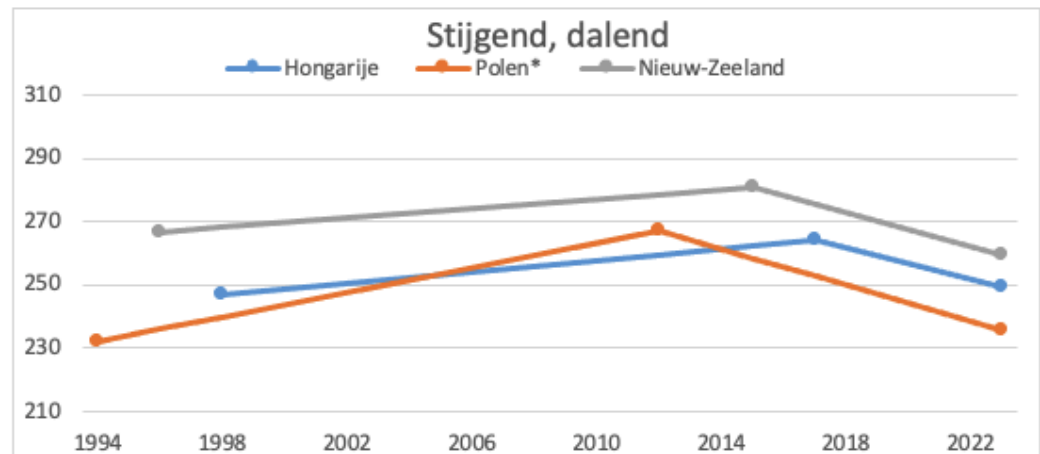
Stijgend, dalend
Hongarije
Polen*
Nieuw-Zeeland
310
290
270
250
230
210
1994
1998
2002
2006
2010
2014
2018
2022

Geletterdheid

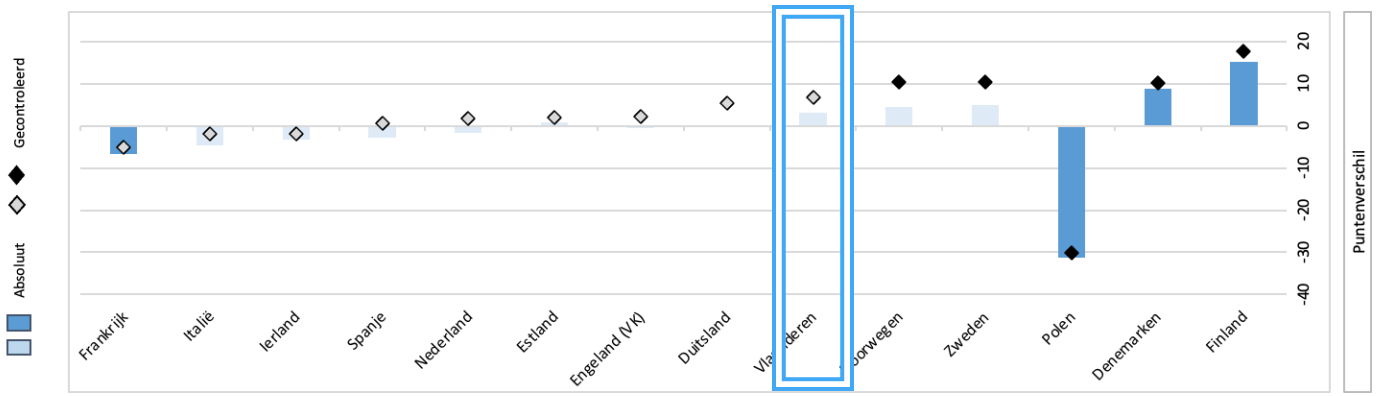

Gemiddelde prestatie voor geletterdheid blijft gelijk in Vlaanderen in 2012 en 2023

- Van de 27 landen die ook deelnamen aan PIAAC 2012 gaan twee landen (Finland & Denemarken) significant vooruit, 11 achteruit en 14 landen status quo in 2023

Gecijferdheid

	Cyclus 1		Cyclus 2	
	Gem.	St. Fout	Gem.	St. Fout
Finland	282	0.7	299	0.9
Nederland	280	0.7	288	1.1
Noorwegen	278	0.8	287	0.9
Denemarken	278	0.7	286	0.8
Zweden	279	0.8	285	1.0
Vlaanderen	280	0.8	283	0.9
Estland	273	0.5	282	0.6
Duitsland	272	1.0	277	0.8
Engeland (VK)	262	1.1	269	1.2
OESO gemiddelde	262	0.2	265	0.2
Ierland	256	1.0	260	1.2
Frankrijk	254	0.6	257	0.7
Spanje	246	0.6	252	0.9
Italië	247	1.1	245	1.7
Polen*	260	0.8	239	1.1

- Status quo voor gemiddelde prestatie voor gecijferdheid in Vlaanderen tussen PIAAC 2012 en PIAAC 2023

Gecijferdheid

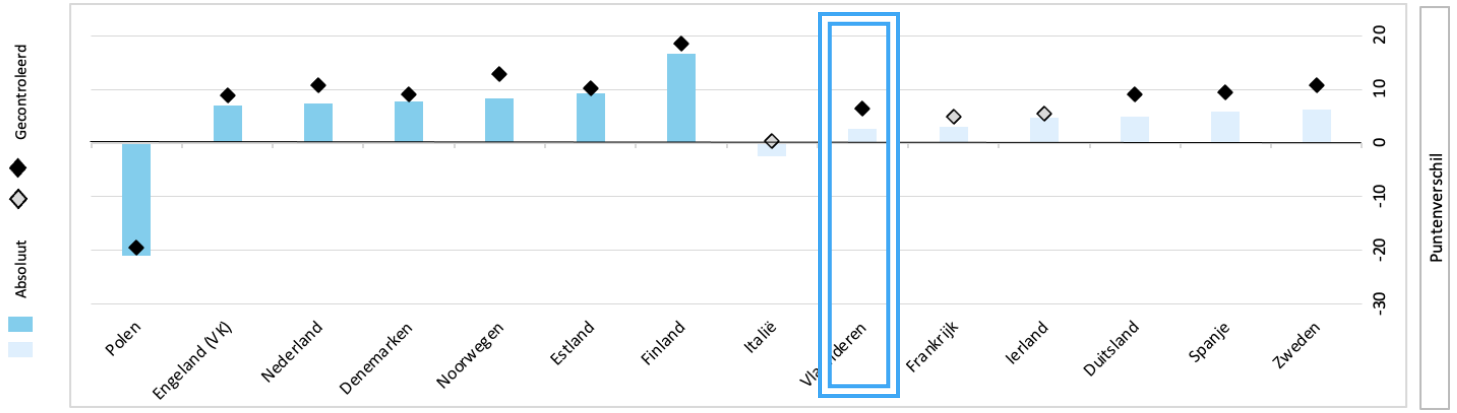

Gemiddelde prestatie voor gecijferdheid blijft gelijk in Vlaanderen in 2012 en 2023

- Van de 27 landen die ook deelnamen aan PIAAC 2012 gaan 8 landen significant vooruit (absoluut), 7 achteruit en 12 landen status quo in 2023

Vaardigheidsniveau

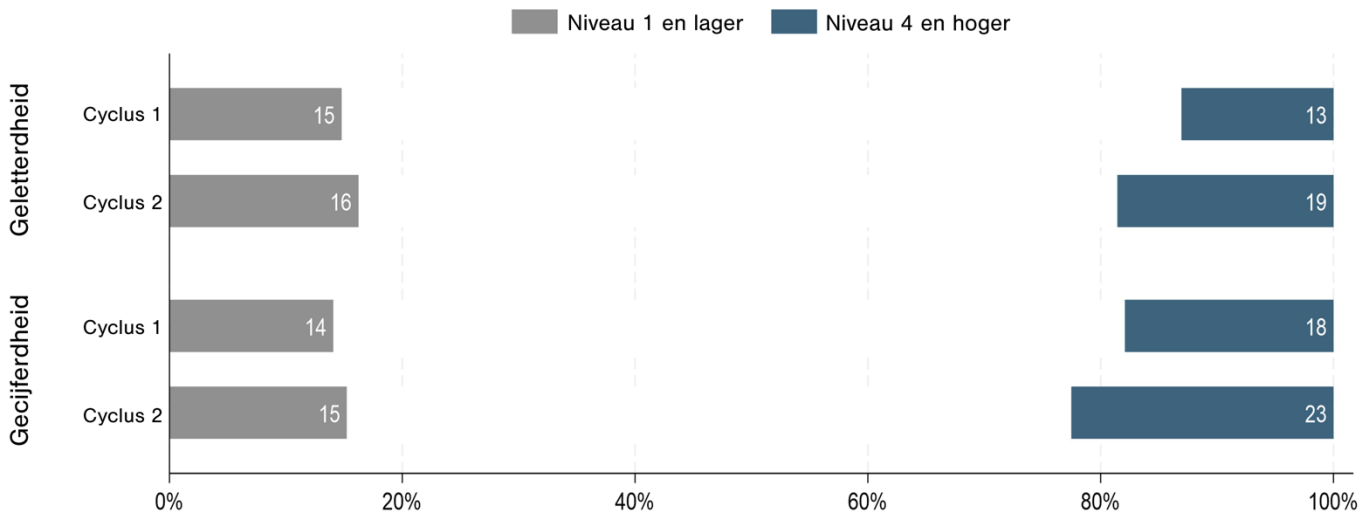

- Aandeel toppresteerders voor geletterdheid (13% naar 19%) en gecijferdheid (18% naar 23%) stijgt significant in Vlaanderen 2023 t.o.v. 2012)
- Aandeel laaggeletterden (van 15% naar 16%) en laaggecijferden (van 14% naar 15%) verandert niet significant in Vlaanderen (2023 t.o.v. 2012)
- De kloof tussen hoog- en laagpresteerders is vergroot tussen 2012 en 2023

Geletterdheid Leeftijd

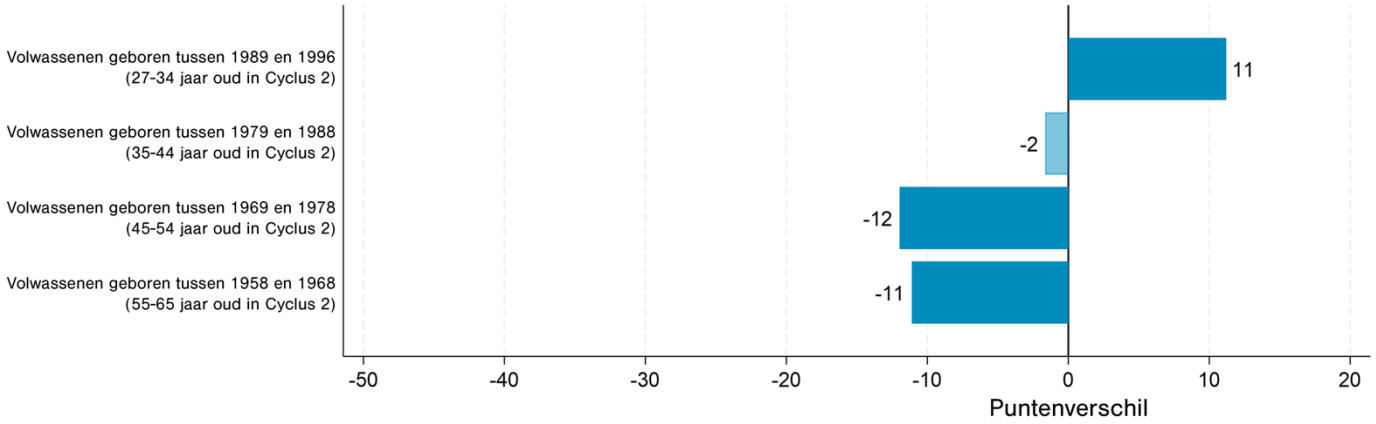

- De jongste leeftijdsgroep (16-23) uit PIAAC 2012 heeft een significante groei doorgemaakt de afgelopen 10 jaar (27-34)

Geletterdheid Opleidingsniveau

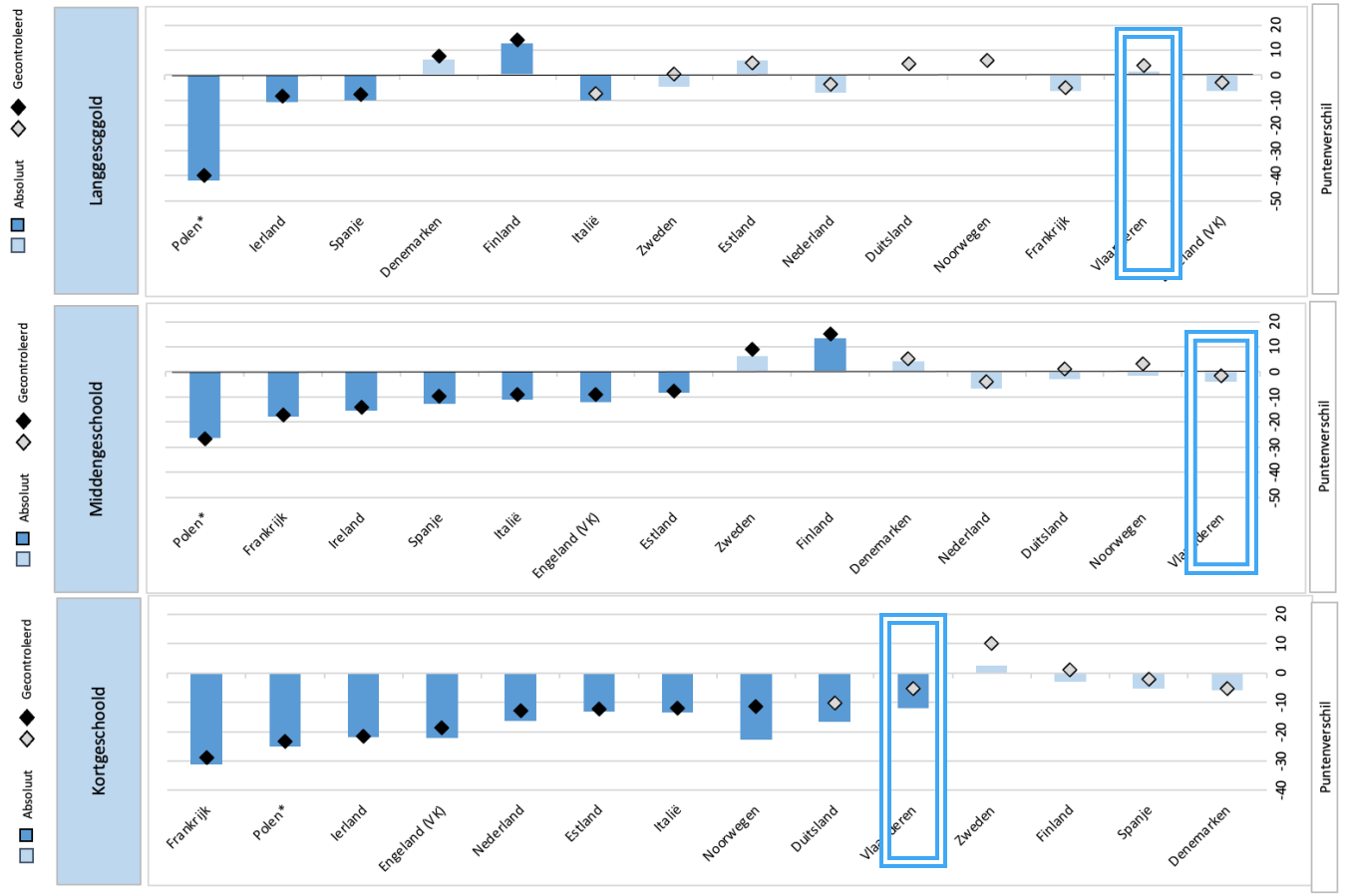

- De geletterdheidscore van kortgeschoolde Vlamingen is (absoluut, 12 ptn) significant achteruit gegaan in 2023 t.o.v. 2012
- De geletterdheidsscore van lang- en middengeschoolden is ongewijzigd gebleven tussen 2012 en 2023

Geletterdheid Migratieachtergrond

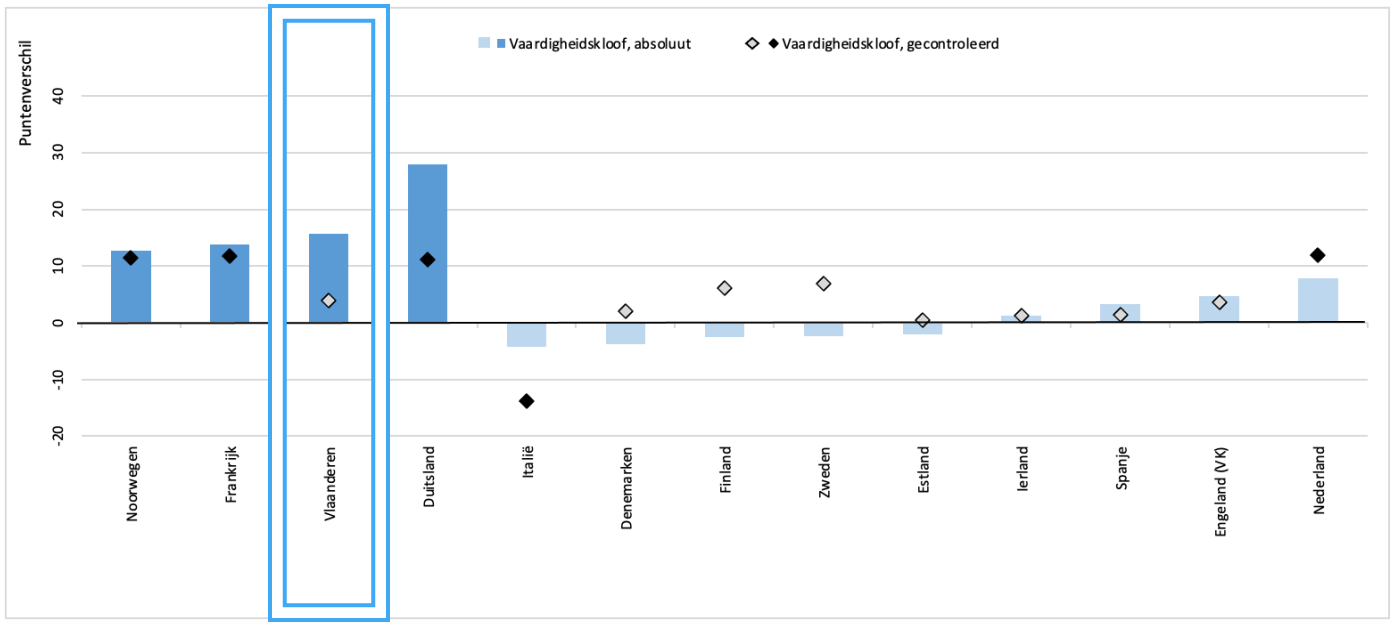

- De kloof tussen 1e generatie migranten en autochtonen in Vlaanderen is significant (absoluut, 16 ptn) vergroot tussen 2012 en 2023 (maar gecontroleerd is er geen significante toename)

Geletterdheid Werkuitkomsten

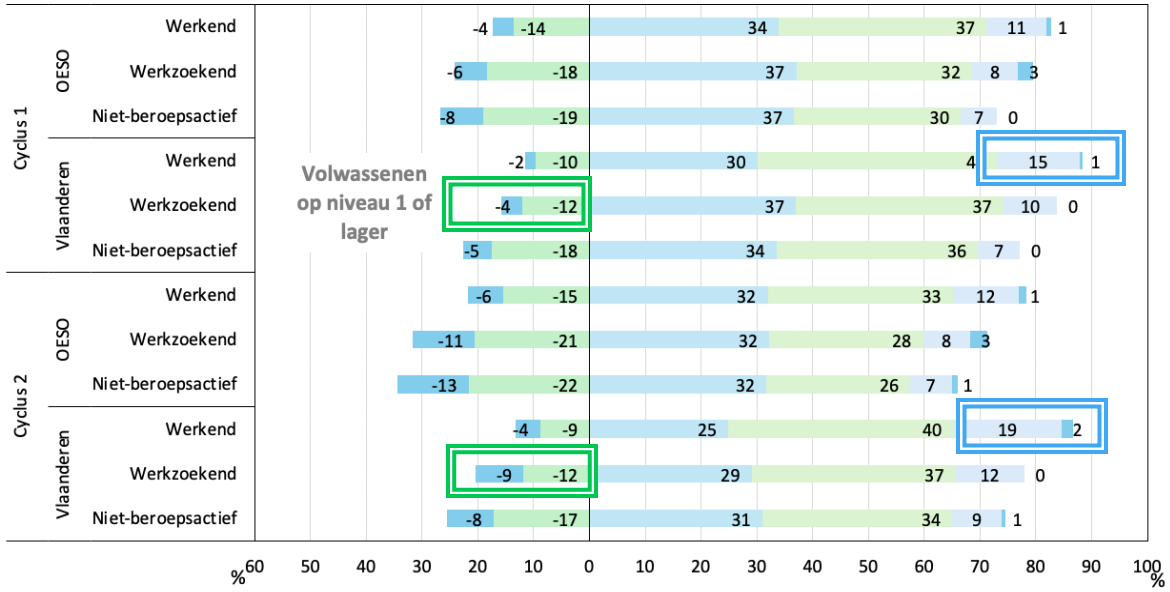

- Aandeel hooggeletterden is het meest toegenomen bij de werkenden
- Aandeel laaggeletterden is meest toegenomen bij de werkzoekenden

Programme for the International Assessment of Adult Competencies

Samenvatting resultaten PIAAC 2023

1. Vlaanderen situeert zich internationaal in de subtop voor geletterdheid, gecijferdheid en adaptief probleemoplossen.

2. Aandeel toppresteerders stijgt significant in Vlaanderen, maar het aandeel laagpresteerders niet (t.o.v. 2012)

3. De kloof in Vlaanderen tussen toppresteerders en laagpresteerders vergroot significant (t.o.v. 2012)
   - kort- t.o.v. langgeschoolden
   - autochtone Vlamingen t.o.v. Vlaamse volwassenen met een migratieachtergrond

4. De geletterdheidsprestaties van geboortecohorte 1989-1996 zijn significant gestegen in 2023 t.o.v 2012 (16-23 vs. 27-34-jarigen).

Vlaams PIAAC-rapport 2023

Samenvatting Vlaams PIAAC-rapport 2023

Powerpoint personferentie

www.piaac.ugent.be